

Sprawozdanie Merytoryczne za rok 2016
z działalności
stowarzyszenia Regionalne Centrum Wolontariatu

Rozdział 1

Informacje ogólne

1.1

Dane teleadresowe:

Adres: ul. Żeromskiego 36
25-370 Kielce
KRS 0000244954 data rejestracji 22.11.2005
REGON 260059470
NIP 959-171-68-05
Strona Internetowa : www.centrumwolontariatu.eu

1.2

Historia organizacji:

Pomysł stworzenia miejsca, które skupiałoby wolontariuszy zrodził się w 1996 r. Idea działalności wolontarystycznej zainteresowała pracowników Świętokrzyskiego Centrum Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej podczas wizyty studyjnej w Stanach Zjednoczonych. W wyniku konsultacji z organizacjami społecznymi i władzami samorządowymi zostało powołane Centrum Wolontariatu jako jeden z programów ŚC FRDL.

Pierwsze środki na działalność w 1997 r. otrzymaliśmy od Fundacji Królowej Juliany z Holandii. W tym czasie nawiązaliśmy kontakt z Centrum Wolontariatu w Warszawie, od którego otrzymaliśmy merytoryczne informacje o tym jak wygląda struktura Centrum oraz na jakich warunkach funkcjonuje. Rozpoczęliśmy współpracę z Centrami Wolontariatu w Polsce. Początkowo działalność Centrum Wolontariatu w Kielcach wiązała się akcyjnością.

Organizowaliśmy akcje ogólnopolskie o wymiarze lokalnym, m.in. uczestniczyliśmy w Wielkiej Orkiestrze Świątecznej Pomocy, w Akcji Nadzieja Polskiej Akcji Humanitarnej. Współorganizowaliśmy wiele akcji charytatywnych na rzecz organizacji pozarządowych: kwesty, koncerty muzyczne, festyny, Olimpiady Specjalne. W 2005 roku podjęliśmy decyzję o rejestracji samodzielnego stowarzyszenia. Przeszliśmy niełatwy proces rejestracyjny, a dyżury Biuro Pośrednictwa Pracy Wolontariackiej w tym czasie pełniliśmy dzięki uprzejmości Stowarzyszenia Inicjatyw Społecznych Wariant w ich siedzibie.

Od 2005 roku organizacja realizowała szereg projektów, dzięki czemu mogła ugruntować swoją pozycję jako regionalne centrum aktywizacji wolontariuszy oraz wspierania organizacji pozarządowych. Przez pierwsze pięć lat działania realizowano m.in. pierwsze projekty dotyczące ekonomii społecznej. Organizacja kilkakrotnie zmieniała siedzibę, by pod koniec dekady wynajmując z kilkoma innymi ngosami 120 metrowy lokal przy ulicy Śniadeckich 6/6 z planem powołania centrum organizacji pozarządowych Spizarnia. Niestety organizacje, które miały wynajmować lokal razem z Centrum Wolontariatu bardzo szybko zakończyły działalność.

W roku 2010 zmieniono zarząd stowarzyszenia – za sterami znalazły się nowe osoby – pojawiła się nowa energia i pomysły. W ramach ograniczenia kosztów zmieniono siedzibę na... małą, na ulicy Małej. Zarząd szybko akredytował Centrum Wolontariatu jako organizację przyjmującą i wysyłającą wolontariuszy na Wolontariat Europejski oraz doprowadził do otrzymania statutu Organizacji Pożytku Publicznego. W roku 2011 w organizacji pojawili się pierwszy zagraniczni wolontariusze. Centrum rozpoczęło intensywną realizację projektów w ramach Programu „Młodzież w działaniu” stając się po dwóch latach regionalnym ośrodkiem szkolącym Programu na województwa świętokrzyskie i opolskie.

Stowarzyszenie zmieniło swoją siedzibę i rozpoczęło współpracę na poziomie regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Stowarzyszenie stało się członkiem założycielem Polskiej Rady Organizacji Młodzieżowych, zostało członkiem Federacji Organizacji Pozarządowych oraz zaangażowało się w powołanie w Kielcach Miejskiej Rady Działalności Pozarządowych. Centrum Wolontariatu rozpoczęło także powoływanie lokalnych Centrów Wolontariatu. W roku 2012 powołane zostały centra w Chmielniku i Starachowicach.

Rok 2013 okazał się rekordowy pod względem zrealizowanych projektów, a w Centrum zaczęło działać coraz więcej ludzi. Zatrudniona została dyrektor biura, księgowa oraz fundraiser. Zdecydowano o złożeniu wniosku o rejestrację działalności gospodarczej i powołaniu Klubu Przyjaciół Wolontariatu – sieci indywidualnych darczyńców wspierających organizację.

Rok 2016 przyniósł nowe wyzwanie – po raz pierwszy gościliśmy wolontariuszy z zagranicy jako organizacja koordynująca. Oznacza to, że dzięki Centrum wolontariusze pracują w szkołach i przedszkolu.

Misja i cele statutowe organizacji:

Misja Stowarzyszenia Centrum Wolontariatu:

„Misją Regionalnego Centrum Wolontariatu jest inspirowanie i pobudzanie aktywności obywatelskiej i wolontariackiej na rzecz rozwoju społeczeństwa. Realizujemy nasze działania w duchu dialogu, kierując się zasadami poszanowania praw człowieka, zrównoważonego rozwoju i idei dobra wspólnego”

Cele stowarzyszenia to:

1. Działalność charytatywna
2. promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;
3. działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego;
4. działalności na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn;
5. działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami;
6. przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym w tym w szczególności alkoholizmowi, narkomanii, bezdomności;
7. ochrony i promocji zdrowia
8. działalności na rzecz osób niepełnosprawnych
9. działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości;
10. kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego
11. ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego;
12. upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji
13. pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji
14. życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób;
15. działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób
16. zagrożonych wykluczeniem społecznym;
17. zwiększanie wiedzy z zakresu wolontariatu i upowszechnianie idei pracy wolontarystycznej,

18. organizowanie i promocja wolontariatu
19. wspieranie szeroko pojętej aktywności obywatelskiej ze szczególnym uwzględnieniem działalności wolontarystycznej,
20. promowanie i wspieranie inicjatyw społecznych na rzecz rozwoju dobroczynności i filantropii w Polsce i za granicą,
21. animowanie, organizowanie i promowanie współpracy organizacji pozarządowych z organami administracji rządowej i samorządowej oraz środowiskami biznesu w Kielcach i województwie świętokrzyskim oraz w Polsce i za granicą,
22. rozszerzanie wiedzy o wolontariacie i organizacjach pozarządowych w Polsce i za granicą;
23. wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych w Kielcach, województwie świętokrzyskim i w Polsce,
24. podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
25. działalności wspomagającej rozwój techniki, wynalazczości i innowacyjności
- 26 oraz rozpowszechnianie i wdrażanie nowych rozwiązań technicznych w
27. praktyce gospodarczej;
28. działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
29. działalność na rzecz nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania;
30. działalność na rzecz nauki wypoczynku dzieci i młodzieży;
31. działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego,
32. działalność wspomagająca technicznie, szkoleniowo, informacyjnie lub finansowo organizacje pozarządowe i instytucje publiczne,
33. upowszechniania i ochrony praw konsumentów;
34. pomocy Polonii i Polakom za granicą;
35. promocji Rzeczypospolitej Polskiej za granicą;

Rozdział 2

Realizowane projekty

2.1 „Multicultural kids”

Źródło finansowania:

FRSE, Erasmus +

Po raz pierwszy RCW udało się uzyskać dofinansowanie na koordynację wolontariatu europejskiego, który odbywa się poza siedzibą stowarzyszenia. 6 wolontariuszy europejskich z Bułgarii, Niemiec, Węgier, Włoch, Danii oraz Hiszpanii. Wolontariusze EVS pracują w 4 placówkach edukacyjnych w regionie oraz prowadzą zajęcia z języków obcych

---

2.2 MAGNES

Źródło finansowania:

FRSE, Erasmus +

Program skierowany jest do przedsiębiorców i młodzieży, ma na celu przekonać przedsiębiorców, że warto dać młodym ludziom szansę, a młodym ludziom uświadomić jakie mają możliwości.

Pierwszym działaniem projektowym w ramach projektu "Magnes - przyciąga i zatrzymuje" był dzień samorządu lokalnego. 10 września na kieleckim Rynku można było porozmawiać z Radnymi, sprawdzić swoją wiedzę o społeczeństwie lokalnym oraz wspólnie potańczyć i spędzić dzień w miłej atmosferze.

W październiku ruszyliśmy z rekrutacją uczestników do projektu.

W dniach 15-16 października odbyło się szkolenie wdrażające. Uczestnicy poszerzyli swoją wiedzę między innymi z zakresu rzecznictwa, komunikacji, kontaktu z mediami oraz tematu dotyczącego powołania Młodzieżowej Rady Miasta w Kielcach.

5 listopada odbyło się szkolenie z zakresu konsultacji. Około 30 osób z województwa świętokrzyskiego pod okiem trenera - Jakuba Radzewicza poszerzyła swoją wiedzę, która umożliwiła im branie udziału w dalszych działaniach projektowanych.

W grudniu przygotowywali się oni do przeprowadzeniu konsultacji w swoich szkołach. W styczniu udało się nam poznać zdanie na temat jakości życia w Kielcach oraz powodów wyjazdów z Kielc młodych ludzi na terenie 5 szkół, w grupie ponad 100 osób.

Projekt kontynuowany w 2017 roku

2.3 Wolontariat Europejski "I help because I can"/"Pomagam ponieważ chcę"

Źródło finansowania:
FRSE, Erasmus +

W czerwcu 2016 roku zakończył się kolejny projekt EVS realizowany przez nasze Stowarzyszenie. Tym razem gościliśmy troje wolontariuszy z Wielkiej Brytanii, Portugalii, Macedonii oraz Francji, którzy przyjechali do nas na 9 miesięcy. W trakcie swojego pobytu regularnie odwiedzali szkoły i inne, różne placówki na terenie całego województwa realizując cele projektu: zwiększenie wiedzy na temat wolontariatu i jego form wśród mieszkańców Kielc, w szczególności młodzieży, zachęcenie młodych ludzi do bycia aktywnym poprzez wolontariat, lokalny i zagraniczny (udział w programie Wolontariatu Europejskiego), tworzenie własnych inicjatyw w różnych dziedzinach, zaangażowanie w politykę młodzieżową, aktywny udział w tworzeniu życia kulturalnego miasta i regionu. W projekcie tym powstała i kontynuowana była inicjatywa - Przystanek Młodych, która zapewniła młodzieży z naszego regionu darmowe warsztaty językowe i tematyczne. Nasi wolontariusze dodatkowo organizowali cykliczne spotkania "International Party, pisali bloga i wspomagali wszystkie działania naszego Stowarzyszenia.

2.4 Przystanek Młodych

Źródło finansowania: FRSE, Erasmus+, środki własne

W 2016 na stałe w funkcjonowanie Centrum Wolontariatu wpisał się "Przystanek Młodych". Przystanek to seria warsztatów, spotkań czy dyskusji, które odbywają się w RCW popołudniami. Spotkania są otwarte i wiele z nich prowadzona jest przez wolontariuszy EVS. Zajęcia obejmowały m.in. warsztaty językowe (języki ojczyste wolontariuszy i stale język angielski), spotkania z podróżnikami "Z plecakiem przez świat", zajęcia gitarowe, grafiki komputerowej, dziennikarskie i wiele więcej.

2.5 "Wolontariat Europejski, wymiany młodzieżowe i szkolenia

Centrum Wolontariatu jako organizacja wysyłająca"

Źródło finansowania:

FRSE, Erasmus+

Regionalne Centrum Wolontariatu w Kielcach od wielu lat jest najbardziej aktywną organizacją w sektorze działań międzynarodowych w regionie. Wszystko z myślą o naszej społeczności, a przede wszystkim o młodzieży, którą regularnie wysyłamy na międzynarodowe projekty, szkolenia, wymiany młodzieży, seminaria, konferencje, wolontariat europejski.

2.7 Civic Volunteering – Innovations in action

Źródło fin.: FRSE, Erasmus+

Projekt „Civic Volunteering – Innovation in Action” to dwuletni projekt Strategicznego Partnerstwa w ramach Programu Erasmus+. Na rok 2016 przypadło

podsumowanie projektu i działania upowszczniające. CV obejmuje innowacyjne podejście do rozwoju szkoleń i pracy z młodzieżą w obszarze wolontariatu społecznego rozumianego jako wolontariatu w instytucjach publicznych takich jak policja, służby medyczne, wojsko oraz wolontariat podczas różnego typu imprez masowych. Projekt powstał jako rezultat współpracy nawiązanej przez Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu w Kielcach (Polska) i Momentum World CIC i Volunteer Police Cadets (Wielka Brytania), które zajmuje się pracą z młodzieżą i wolontariatem w policji Londyńskiej oraz Villa Elba (Finlandia) i Estońska Liga Obrony (Estonia). Organizacje te mają wspólne cele związane z promocją aktywności wolontariackiej – postanowiły nawiązać strategiczne partnerstwo w celu wypracowania nowych narzędzi pracy z młodzieżą i oceny ich kompetencji wykorzystując bardzo bogate doświadczenie w różnych obszarach, zależnie od kraju.

Główne cele projektu:

- Poprawa jakości oferty pracy z młodzieżą w formie zaangażowania w wolontariat społeczny poprzez rozwój nowych i innowacyjnych podejść i narzędzi pracy.
- Wspomaganie rozwoju zawodowego osób pracujących z młodzieżą poprzez wymianę dobrych praktyk i stworzenie nowych metodologii szkolenia i pracy z wolontariuszami.

Projekt został wyróżniony przez Narodową Agencję Programu Erasmus+ i opisany w raporcie rocznym Agencji jako dobra praktyka.

2.8 Młodzieżowa Rada Miasta – wsparcie grupy inicjatywnej

Źródło fin.: środki własne

Proces tworzenia Młodzieżowej Rady Miasta w Kielcach trwa już ponad 13 lat. Od tylu lat różne grupy młodych ludzi zabiegają o powołanie MRM. Regionalne Centrum Wolontariatu w Kielcach wspiera te inicjatywy. W 2016 roku jako nieformalna grupa młodzieży skupiona wokół RCW przygotowała statut oraz propozycję uchwały powołującej MRM. Z pomocą RCW młodzie, pod kierownictwem koordynatorki Magdaleny Malec prowadzili spotkania z radnymi. Efektem tych działań było podjęcie przez Radę Miasta Kielce Uchwały, która umożliwia wybory do Młodzieżowej Rady Miasta. Uchwała została obwarowana wymaganiami frekwencyjnymi, które nie zostały spełnione i powołanie MRM nie doszło do skutku.

Jednak fakt istnienia takiego aktu prawnego powoduje, że w kolejnych latach, a także jesienią będzie podjęta kolejna próba powołania tego młodzieżowego organu doradczego.

Grupa Inicjatywana ds. Powołania MRM aktywnie zaangażowała się w działania Polskiej Rady Organizacji Młodzieżowych, nawiązała współpracę z wieloma Radami w całej Polsce i zorganizowała szkolenie dla uczniów i radnych miejskich z zakresu funkcjonowania MRM. Ponadto grupa jest odpowiedzialna za wiele działań obywatelskich, min. Za zorganizowanie Dnia Samorządu (szerzej opisane w punkcie Synergia Młodych Liderów) oraz przygotowanie i realizację projektu MAGNES (również w osobnym punkcie).

2.9 Synergia Młodych Liderów

Źródło fin.: Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego

Ideą projektu było zachęcenie młodych ludzi do zwiększenia zaangażowania społecznego. Do tego celu w ramach projektu zrekrutowano i przeszkolono grupę młodych osób z zakresu przywództwa, podczas dwóch szkoleń – dwudniowego wraz elementami integracji i pracy grupowej oraz jednodniowego opartego m.in. na pracy nad projektami zmian społecznych.

W kolejnym etapie na sali Wojewódzkiego Domu Kultury zorganizowano prezentacje wcześniej wypracowanych projektów. Uczestnicy połączyli się w grupy i mieli za zadanie przekonać do swojego działania jednego z mentorów.

W ten sposób powstało kilka grup, które przy wsparciu i radach bardziej doświadczonych mentorów kontynuowało pracę nad swoimi Małymi Projektami Zmian Społecznych. Udało się wypracować 5 takich działań – przy założeniach miały być one zaledwie 4.

2 grupy wypracowały wnioski do programu Erasmus+, których głównym tematem było zachęcanie do aktywności społecznej i wolontariatu oraz tolerancja i zwalczanie stereotypów. W obu przypadkach młodzież pracowała nad projektami wraz z mentorami i konsultowała wnioski. W efekcie powstały dwa obszernie ponad 30-stronicowe dokumenty aplikacyjne. Jeden z nich dostał dofinansowanie, co oznacza, że w świętokrzyskie przyjadą rówieśnicy z Niemiec, Włoch i Portugalii. Kolejny wniosek dofinansowania nie dostał, jednak został bardzo dobrze oceniony przez ekspertów i po poprawkach również zostanie ponownie złożony.

Kolejna grupa młodzieży zorganizowała Dzień Samorządu w Kielcach. Z inicjatywy uczestników projektu Synergia Młodych Liderów zrealizowano spotkania mieszkańców Kielc z radnymi, gdzie można było swobodnie zapytać o przyszłość stolicy regionu. Ponadto zorganizowano zabawy i tańce i konkursy z nagrodami dla odwiedzających.

Jedna z grup zrealizowała oficjalny bieg w swojej miejscowości, żeby zachęcić mieszkańców do aktywnego spędzania czasu. Warsztaty SML zmotywowały również uczestników do działalności w lokalnym stowarzyszeniu, dzięki czemu dalej sami chcą być odpowiedzialni za rozwój lokalnej społeczności.

Ostatnia z grup pracowała nad warsztatami muzyczno-wokalno-instrumentalnymi pod nazwą. Idea warsztatów była bardzo prosta, a mianowicie osoby muzycznie zaawansowane dzieliły się swoimi umiejętnościami w bezpłatnych warsztatach dla początkujących.

Końcowym etapem było podsumowanie i upowszechnienie działań Młodych Liderów. Stało się to podczas Świątokrzyńskiej Gali Wolontariatu, gdzie zaprezentowano działania młodzieży oraz wręczono wyróżnienia dla uczestników i podsumowano projekt.

Ponadto wszelkie cele założone w harmonogramie jak i kosztorysie również zostały zrealizowane:

przeprowadzono 2 szkolenia – łącznie 22 godziny - dla 20 osób

- przygotowano film promujący działania społeczeństwa obywatelskiego (zamieszczono na portalu Youtube, pod nazwą Synergia Młodych Liderów)

- zorganizowano konferencję podsumowująco-upowszechniającą na blisko 200 osób
-w tym liderzy, organizacje młodzieżowe, reprezentanci JST, media

- przeprowadzono 5 Projektów Małych Zmian Społecznych

2.10 Starszy Brat Starsza Siostra

Źródło fin.: środki własne

Była to już trzecia edycja, realizowana w partnerstwie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach.

. Ideą programu „Starszy Brat, Starsza Siostra” było stworzenie rodzinnej, braterskiej relacji z dziećmi, udzielanie pomocy w lekcjach oraz swoisty mentoring. Programem objęte zostały dzieci z rodzin zastępczych z powiatu kieleckiego. Wolontariusze i dzieci spotykali się raz w tygodniu, w domach dzieci, aby w przyjaznej atmosferze razem uczyć się, spędzać wolny czas. Wolontariusze samodzielnie opracowywali programy nauczania, dostosowując je do indywidualnych potrzeb dziecka i jego możliwości.

Rozdział 3

Akcje i projekty krótkoterminowe

3.1 Gala Wolontariatu,

Źródło finansowania: **środki własne**

Jak co roku we współpracy z Diecezjalnym Centrum Wolontariatu w Międzynarodowy Dzień Wolontariusza organizowana jest specjalna Gala, na którą zaproszeni są wolontariusze z całego województwa. Celem wydarzenia jest uhonorowanie tych najbardziej zaangażowanych ochotników. W roku 2016 zostały przyznane 3 liry wolontariatu i nagrody „Nadzieja wolontariatu” oraz po raz pierwszy wyróżnienie „Animator wolontariatu”.

2.2 Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy

Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu uczestniczyło w XXIV Finale Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Ponad 130 wolontariuszy zbierało do puszek pieniądze na sprzęt dla podtrzymania wysokich standardów leczenia dzieci na

oddziałach pediatrycznych i onkologicznych oraz dla godnej opieki medycznej seniorów. W 2016 roku kwota zebrana na WOŚP wyniosła 54365,64zł.

2.3 Żywa Biblioteka

Żywa biblioteka to projekt polegający na możliwości wypożyczenia tzw. „żywych książek”, czyli osób z grup postrzeganych stereotypowo, w celu rozmowy z nimi o ich życiu i zadawaniu pytań na dowolny temat. W zeszłym roku, po długiej przerwie stowarzyszenie z inicjatywy wolontariuszy europejskich po raz kolejny postanowiło zrealizować to działanie. Udało nam się zgromadzić 14 tytułów, z bibliotek skorzystało 24 czytelników. Akcja cieszyła się pozytywnym odbiorem społecznym i medialnym.

Rozdział 4

Działania pozaprojektowe

Prowadzenie biura pośrednictwa wolontariatu

Przez cały rok 2016 Regionalne Centrum Wolontariatu prowadziło biuro pośrednictwa pracy wolontarystycznej. Głównymi zadaniami biura były:

- promowanie wolontariatu w szkołach i na uczelniach;
- prowadzenia ewidencji wolontariuszy;
- prowadzenia ewidencji instytucji dla których wolontariusze chcą pracować;
- kojarzenie wolontariuszy z instytucjami;
- monitorowania współpracy wolontariuszy i instytucji;

Ilość osób w bazie wolontariuszy w 2016 roku wynosiła prawie 1100 osób.

Działania w Polskiej Rady Organizacji Młodzieżowych

Polska Rada Organizacji Młodzieżowych (PROM) jest związkiem stowarzyszeń polskich organizacji młodzieżowych oraz organizacji zrzeszających młodzież. Organizacje tworzące Radę działają jako równe i niezależne podmioty, które poprzez prowadzenie odrębnej działalności podejmują współpracę dla osiągnięcia celów Rady. Osoby, które tworzą PROM reprezentują swoje organizacje, jednakże działają na rzecz młodzieży polskiej.

Przez cały rok działacze Centrum byli aktywni w pracach PROM.

Kadzielnia Sport Festiwal

Wolontariusze z RCW byli zaangażowani w organizację festiwalu sportów ekstremalnych na kieleckiej Kadzielni. Wydarzenie ma charakter akcyjny, jednak już drugi rok z rzędu ochotnicy włączają się w promocję sportu w naszym mieście i zapewne będą również uczestniczyć w kolejnych edycjach.

Rozdział 5

Działania odpłatne

RCW zorganizowało jedno odpłatne szkolenie dla ludzi młodych z zakresu przywództwa i zarządzania projektami. Szkolenie zorganizowano w siedzibie Fundacji Camposfera. Stowarzyszenie prowadzi także odpłatne szkolenia dotyczące zarządzania wolontariatem.